
WEBSITE PROMOTION OF TOURISM IN REPUBLIC OF MACEDONIA

Mirjana Sekulovska, Ph.D

Faculty of Tourism and Hospitality – Ohrid, Republic of Macedonia mirjana.sek@gmail.com

Ivona Sekulovska, M.Sc

Ministry of Culture, Republic of Macedonia ivona.sekulovska@gmail.com

Abstract: The modern Internet technologies offer an opportunity to all of the stakeholders in the tourism to successfully promote and sell their tourism products and services, and the interactive feature of these technologies allow bidders of tourism products to react and act in accordance with the wishes and needs of the potential customers. In this paper we will review the Web 2.0 internet tool aimed at promoting tourism in our country, through the review and analysis of the main websites for this purpose. In Republic of Macedonia, as in the other countries, the websites have proven to be very effective medium for promotion, sale and distribution of tourism products and services. The information on tourism products and services reach millions of Internet users, online, in real time and without any obstacles in the communication, 24/7. The Internet and web promotion occupy an important place in the national business strategies of a modern tourist country and in those strategies these Internet technologies have become an essential part in promoting media. Especially interesting is the fact that the use of the websites has helped the tourist resorts in the creation of their unique identity and visibility and in increasing the development of the tourism products and services.

Keywords: internet, web pages, web promotion, tourism, information

ВЕБ ПРОМОЦИЈА НА ТУРИЗМОТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Проф. д-р Мирјана Секуловска

Факултет за туризам и угостителство – Охрид, Р. Македонија mirjana.sek@gmail.com

м-р Ивона Секуловска

Министерство за култура, Р. Македонија ivona.sekulovska@gmail.com

Апстракт: Современите интернет технологии нудат можност на сите актери во туризмот успешно да ги промовираат и да ги продаваат своите туристички производи и услуги, а интерактивната функција на овие технологии им овозможуваат на понудувачите на туристички производи да реагираат и дејствуваат во согласност со желбите и потребите на потенцијалните потрошувачи. Во овај труд ќе се осврнеме на интернет алатката Веб 2.0 во функција на промоцијата на туризмот во нашата држава преку преглед и анализа на основните Веб страни за таа цел. Како и во другите земји така и во Р. Македонија веб страните се покажаа како многу ефикасен медиум за промоција, продажба, и дистрибуција на туристичките производи и услуги. Информациите за туристичките производи и услуги стигнуваат до милиони интернет корисници, онлајн, во реално време, без никакви пречки во комуникацијата 24/7. Интернетот и веб промоцијата заземаат важно место во националните бизнис стратегии на модерната туристичка земја и токму во тие стратегии овие технологии станаа суштински дел во медиумското промовирање. Особено е интересен фактот што примената на веб страните им помогна на одредени туристички места при креирањето на нивниот уникатен идентитет, препознатливост и во зголемувањето и развојот на туристичките производи и услуги.

Клучни зборови: интернет, веб страни, веб промоција, туризам, информации.

ВОВЕД

Денес интернетот нуди веб сервиси за промовирање на различни содржини – производи и услуги. Еден таков производ претставува туристичката понуда и поединечните туристички производи и услуги. Туристичкиот производ преку интернетот се презентира до јавноста преку текст и мултимедијални ефекти.

Веб страните претставуваат главна алатка за промовирање на туризмот во една земја. Тие се застапени на сите нивоа на носители на туристички производ и услуги: држава, локална самоуправа, туристички органи, туристички агенции и хотели.

Со користење на веб страните за промовирање на туризмот во една земја, на потенцијалните туристи им е овозможено брз пристап до различни типови информации за туристичкиот производ и услуги со минимални трошоци за сите кои се приклучени на интернет мрежата. Исто така трошоците за одржување, менување и надградба на содржините на веб промотивните страни е брзо и едноставно, а јавноста добива постојано најнови информации за соодветниот туристички производ и услуги.

Интернетот всушност врши трансформација на секое туристичко претпријатие и друг носител на туристичката понуда во онлајн канцеларија, која работи 24/7.

Истражувањата укажуваат дека добро изработен веб сајт влијае врз широката јавност да стекне доверба и да изгради позитивно мислење за туристичката понуда на одреден хотел или туристичка дестинација. Добра веб страна ја поттикнува желбата на потенцијалните туристи кон кој е упатен, да се проба производот или услугите, а секако дека веб страната е креирана да може да генерира директна продажба што значи даден производ или услуга да се купат директно од веб сајтот по принцип на онлајн купување.

1. ОСВРТ НА ВЕБ ПРОМОЦИЈАТА НА ТУРИЗМОТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Република Македонија полага големо внимание на примена на информатичко-комуникациските технологии во промоција на туризмот, промовирајќи ги поединечно туристичките места и со тоа ја зголемува конкурентноста на глобалниот пазар. Затоа е од исклучителна важност за деловните субјекти од туристичката дејност да ги следат и аплицираат најновите технолошки трендови. Кога зборуваме за веб сервисите што се даваат преку веб страните треба да се знае дека почетната страница треба да биде одлично дизајнирана за да може да го задржи интересот на посетителите кои се потенцијални туристи.

За тоа дека денес посебно туристичкиот производ и услуги се промовираат и продаваат со голем успех онлајн преку веб сервисите, зборува и фактот дека бројот на интернет корисници од година во година енорно расте. Состојбата со интернет корисници како потенцијални туристи во Р. Македонија ја претставуваме во следниот дијаграм.

Сл. 1. Статистички годишник 2016 на Р. Македонија⁹⁹

Од графиконот се гледа дека во Р. Македонија бројот на корисници на интернет расте, посебно голем скок имаме кај корисниците на интернет преку мобилна комуникациска мрежа 3G/2G. За временски период од три години 2012 – 2015 бројот на корисници на мобилен интернет е зголемен за 362 663 корисници или во 2015 година во Р. Македонија има 1 29 185 корисници на мобилен интернет пристап, што претставува

⁹⁹http://www.stat.gov.mk/PrikaziPublikacija_1.aspx?rbr=627

висок показател за пристапност на разни информации преку интернет сервисите т.е. веб сајтовите. Затоа денес промовирањето, продажбата и дистрибуцијата на разни производи и услуги се реализира онлајн. Со развојот на мобилните апликации, мобилните корисници од било кое место и во било кое време може да реализираат купување на производ или услуга. Современите технолошки трендови и нивна примена од страна на потенцијалните туристи, создадоа услови за интернет промоција и продажба и на туристичките производи и услуги и покрај специфичноста на овај вид производи и услуги. Со трендовите на развој во ИКТ технологиите стана возможна и промоцијата на туризмот на една земја.

Во трудот ќе дадеме краток осврт и анализа на неколку веб страни за промоција и поддршка на туризмот во Република Македонија.

1.1.Веб сајтот tourismmacedonia.gov.mk има за цел промовирање на туризмот во Р. Македонија, односно привлекување на што поголем број на туристи, бидејќи најновите истражувања и сознанија говорат дека веб страните се покажуваат како профитабилен медиум за туристичка промоција и продажба,

При посетата на веб страната tourismmacedonia.gov.mk ќе забележиме дека е основана од Агенцијата за промоција и поддршка на туризмот (АППТ) чија основна функција е промоција на туристичките ресурси и капацитети на Република Македонија на меѓународно ниво.

Веб страната обезбедува активно унапредување и промоција на туризмот и професионално презентирање на сите сегменти и региони од туристичката понуда на Република Македонија, како и изготвување на анализа за потенцијалите на домашниот туристички пазар. Во продолжение на овај веб сајт преку т.н асистент линкови се приклучува веб страната macedonia-timeless.com.

1.2.Macedonia-timeless е веб страна што исто така е изработена од страна на Агенцијата за промоција и поддршка на туризмот, со цел унапредување на туризмот во Македонија. Страната е една ризница на информации, слики и видеа преку кои се промовираат туристичките места и нивната убавина како и нивното историско потекло и значење. Страната нуди можност за превод од македонски јазик на други 10 светски јазици со што информациите за туристичките потенцијали на Република Македонија добиваат меѓународен карактер. Веб страната со нејзиниот високо професионален дизајн му овозможува на потенцијалниот турист бесплатно и детално да се информира за се што го интересира за Р. Македонија како потенцијална дестинација која би сакал да ја посети почнувајќи од основните информации за државата до специфичностите во туризмот на Р. Македонија. На страната доколу туристот е спортски ориентиран има можност да се информира за одредени спортски активности како што се планинарење, планински велосипедизам, јавање, кајакарење, велосипедизам, пливање, едрење, параглајдинг, скијање и сноубординг и др. Потенцијалните туристи исто така може да се информираат и за различни атракции присутни на нашите простори од историјата до денес.

Од веб страната [macedonia-timeless](http://macedonia-timeless.com) потенцијалниот турист може да се запознае со нашата храна, да има увид во традиционалните специјалитети и вкусното вино по кое е познат нашиот регион, односно со целокупната наша традиционална кујна зато што многу убаво знаеме дека нашата кујна е надалеку позната како една од највкусните, а нашата земја е далеку позната како земја на гурманите. Предноста на онлајн рекламирањето е што туристот има можност сликовито да види како изгледаат дадените рецепти кои се препознатливи за нашите краишта. Страната нуди линкови на македонските винарии за подетално информирање на потенцијалните туристи – љубители на вино со македонската ризница на црвени, бели и розе вина.

Страната сервира информации на посетителот и за временска прогноза, што секако претставува корисна информација за потенцијалниот турист од едно место т.е. нема потреба од посета на специјален сајт за временска прогноза.

Страната [macedonia-timeless](http://macedonia-timeless.com) нуди линк до социјалната мрежа Facebook за нејзино следење и преку нејзиниот FB профил, знаејќи дека оваа социјална мрежа ја користат висок процент од светската популација. Исто така има линк што посетителот го води на Youtube каналот на [macedonia-timeless](http://macedonia-timeless.com).

1.3.Веб сајтот exploringmacedonia.com претставува уште едно популарно комплексно технолошко решение за промоција на туризмот во Р. Македонија.

Овај македонски национален портал за туризам претставува еден сеопфатен прирачник за сите потреби на поединците при патувањето, како и за туроператорите. На порталот може да се најдат доволно информации за сите туристички области, како и општи информации за Македонија, македонските езера и градови, културното и археолошко наследство, нашата далеку позната народна носија, сместување, еко-туризам, како и делот "Дали знаете", дел во кој се застапени малку познатите уникатни и автентични информации за нашата земја. Сајтот ја претставува Македонија како едно место кое би можело да биде идна дестинација на потенцијалните туристи.

Exploringmacedonia.com е современо дизајнирана веб страна со широк асортиман информации за туристичките ресурси во Р. Македонија. Движењето низ менито на веб страната му сервира на посетителот информации од различен карактер, но сепак поврзани со туристичката понуда на туристички производи и услуги што се одлика на нашата земја.

2. СТАТИСТИЧКА АНАЛИЗА НА БРОЈОТ НА ТУРИСТИ ВО Р. МАКЕДОНИЈА

Улогата и придонесот на промоцијата на туристичките вредности на Р. Македонија преку интернет сервисите т.е. преку веб страните ќе го увидиме понатака во трудот со приказ на соодветни статистички показатели.

Сл. 2. Статистички годишник 2016 на Р. Македонија¹⁰⁰

Компаративната анализа на податоците води до констатација дека бројот на вкупни туристи во Р. Македонија бележи зголемување после периодот на промоција на туризмот на нашата земја преку веб сајтовите што ги презентиравме во трудот, а секако дека постојат и други веб страни за промоција на туристичката понуда на Р. Македонија што не се опфатени во трудот. Од посебен интерес и значење е зголемувањето на бројот на странски туристи, којшто значи уште една потврда дека веб промоцијата има голем придонес во развојот на туризмот во нашата земја. Зголемен број на странски туристи значи зголемен девизен прилив, а тоа значи позитивни ефекти од туризмот врз економијата на земјата.

Анализата на бројот на домашни туристи се објаснува исто така преку влијанието на интернетот и веб промовирањето на туристичките производи и услуги. Домашните потенцијални туристи од една страна, а од друга страна околу 1 200 000 корисници на мобилен интернет повторно не наведува на констатација дека во секој момент се достапни онлајн туристички дестинации од цел свет и природно е домашните туристи да имаат поголем интерес за странска дестинација, а тоа повторно значи зголемен број на странски туристи за некоја земја.

За нас се потврдува тезата дека денес силно е влијанието на веб промоцијата во развојот на туризмот на една земја.

ЗАКЛУЧОК

¹⁰⁰ Исто

Денес интернетот е многу моќен медиум за туристичка промоција на туристичките ресурси и туристичките вредности на една земја.

Интернет технологијата претставува тренд во комуникацијата меѓу понудата и побарувачката на современиот туризам. Интернет сервисите нудат можност на сите оператори во туризмот успешно да се промовираат и да ги продаваат своите производи и услуги и да реагираат во согласност со желбите и потребите на современите потрошувачи. Како и во другите земји така и во Р. Македонија веб страните како интернет бизнис модел се покажаа како ефикасен медиум за промоција, продажба, и дистрибуција на производи и услуги. Маркетинг активности заземаат важно место во деловните стратегии на модерната туристичка земја, а токму во тие стратегии интернетот од неодамна стана суштински дел во медиумското промовирање.

Современите интернет технологии им помогнаа на туристичките дестинации во креирањето на еден уникатен идентитет, зголемување на ефикасноста и развој на туристичките услуги и туристичките производи.

Светските технолошки трендови и ефектите од нивна примена во промоција на туризмот, во Р. Македонија се поддржани од страна на соодветни национални институции за промоција и поддршка на туризмот преку обезбедување на соодветен буџет за развивање на споменатите во трудот веб страни за промовирање на туристичката понуда на нашата земја. Р. Македонија претставува позитивен пример за аплицирање на веб сервисите за промоција на туризмот до потенцијалните туристи ширум светот.

Секако дека останува обврската на сопствениците за постојано ажурирање на веб страните, што придонесува во зголемување на лојалноста на посетителите на веб страните и со тоа во иднина до зголемување на бројот на посетители – потенцијални туристи.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] www.tourismmacedonia.gov.mk
- [2] macedonia-timeless.com
- [3] exploringmacedonia.com
- [4] www.stat.gov.mk